

CRNA GORA
ZAVOD ZA STATISTIKU

IV Proleterske 2, 81000 Podgorica

Tel: +382 (0) 20 230 811

Fax: +382 (0) 20 230 814

E-mail: contact@monstat.org

IZVJEŠTAJ O KVALITETU ZA 2016. GODINU

Istraživanje o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa

Odgovorna lica: Jelena Aprcović i Milica Glomazić

Odsjek: Statistika poljoprivrede i ribarstva

Sadržaj:

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju	1
1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja	1
1.2 Pravni osnov	1
1.3 Statističke jedinice	1
1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja	1
1.4.1 Sektori.....	1
1.4.2 Statistička populacija	1
1.5 Referentna geografska oblast	1
1.6 Koncepti i definicije	1
1.7 Klasifikacije	2
1.8 Frekvencija prikupljanja podataka	2
1.9 Dinamika objavljivanja podataka	2
1.10 Metodologija –(link)	2
1.11 Bazni period	2
1.12 Jedinica mjere	2
1.13 Izvor podataka	2
2. Relevantnost - Korisnici podataka	2
2.1 Potrebe korisnika	2
2.2 Zadovoljstvo korisnika	3
3. Tačnost i pouzdanost	3
3.1 Tačnost - Opšta ocjena	3
3.2 Uzoračka greška	3
Indikatori uzoračke greške	3
3.3 Neuzoračka greška	3
3.3.1 Greška obuhvata	3
Indikator greške obuhvata	3
3.3.2 Greška mjerenja	3
Stopa neodaziva jedinica	3
3.4 Sezonska prilagodavanja	4
3.5 Revizija podataka	4
3.5.1 Politika revizije podataka	4
3.5.2 Praksa revizije podataka	4
3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka	4
4. Pravovremenost i tačnost objave podataka	4
4.1 Pravovremenost	4
Vremenski jaz objave preliminarnih podataka	4
Vremenski jaz objave konačnih podataka	4
4.2 Tačnost objave podataka	4
5. Dostupnost i jasnoća	5
5.1 Nazivi i link saopštenja u kojima se objavljuju podaci	5
5.2 Nazivi i link ostalih publikacija u kojima se objavljuju podaci	5
5.3 Dostupnost mikropodataka	5
6. Uporedivost	5
6.1 Prostorna uporedivost	5
6.2 Vremenska uporedivost	5

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju

1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja

Prikupljanje podataka o požnjevenim površinama, ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa, kao i zasijanim površinama u jesenjoj sjetvi.

1.2 Pravni osnov

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike (*"Sl.list Crne Gore" br. 18/12*) definisane su odredbe za prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka. Zakon pruža Zavodu za statistiku jasno i široko pravno ovlaštenje da prikuplja i pristupa podacima potrebnim za sprovođenje Programa i Godišnjeg plana. Zakon daje prioritet upotrebi administrativnih podataka, kao i pravo pristupa individualnim podacima koja su rezultat istraživanja ostalih proizvođača zvanične statistike. Kao dopuna zakonskim odredbama, Zavod za statistiku je potpisao nekoliko memoranduma o saradnji sa imaoocima administrativnih podataka. Prilikom izrade Instrumenata za sprovođenje istraživanja o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa korišćena je Regulatorna 543/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta i Priručnik za sprovođenje godišnjih istraživanja statistike biljne proizvodnje.

1.3 Statističke jedinice

Poljoprivredna preduzeća i zemljoradničke zadruge i porodična poljoprivredna gazdinstva koja se bave biljnom proizvodnjom.

1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja

1.4.1 Sektori

Sektor A - Poljoprivreda, lov i šumarstvo

1.4.2 Statistička populacija

Poljoprivredna gazdinstva koja se bave biljnom proizvodnjom.

1.5 Referentna geografska oblast

Crna Gora.

1.6 Koncepti i definicije

Korišćeno poljoprivredno zemljište obuhvata oranice, okućnice i/ili bašte, voćnjake, vinograde, rasadnike, livade i pašnjake bez obzira na tip vlasništva (vlastito zemljište ili zemljište uzeto u zakup).

Oranice su površine zemljišta koje se redovno obrađuju i usjevi se siju/sade prema određenom redosledu (plodored). Plodored predstavlja redovnu i unaprijed određenu smjenu usjeva (sistem rotacije) u cilju efikasnijeg korišćenja zemljišta.

Okućnice i / ili bašte su površine na kojima se gaje biljne kulture (različite vrste povrća, krompir, voće i vinova loza) namijenjene za ishranu članova gazdinstva i uglavnom nijesu namijenjeni za prodaju. Samo povremeni višak proizvoda sa ovih površina prodaje se izvan gazdinstva.

Plantažni voćnjaci su površine pod voćnim stablima sa određenim razmakom između redova i u redu. U njima se može vršiti mehanizovana obrada i po pravilu se sprovode ostale agrotehničke mjere. Obično su to veći zasadi voćnih stabala i jagodastih voćnih vrsta (malina, kupina, ribizla, borovnica) namijenjeni uglavnom za prodaju. Ekstenzivni voćnjaci su poluintenzivni ili ekstenzivni voćni zasadi namijenjeni uglavnom za sopstvenu potrošnju.

Vinogradi - zasadi vinove loze namijenjeni za proizvodnju grožđa.

Plantažni vinogradi - površine pod vinovom lozom sa određenim razmakom između čokota, u kojima se može vršiti mehanizovana obrada i po pravilu sprovode se ostale agrotehničke mjere.

Rasadnici su površine zemljišta na kojima se uzgajaju mlade drvenaste biljke namijenjene za kasnije presađivanje, a obuhvataju: voćne sadnice, sadnice vinove loze, ukrasnog bilja i šumskog drveća.

Livade - zemljište koje se trajno (pet ili više godina) koristi za rast zelene stočne hrane i nije uključeno u plodored. Livade mogu biti zasijane i samonikle.

Pašnjaci - zemljište koje se koristi za ispašu stoke.

Zasijane/zasađene površine su površine koje su obrađene i zasijane/zasađene određenim usjevima.

Požnjevene površine su površine sa kojih je požnjeven usjev i ubran prinos.

Ostvarena proizvodnja je ukupan prinos koji se dobija po završetku žetve/berbe, odnosno prinos koji je uskladišten i umanjen za količine izgubljene prije žetve, prilikom žetve, transporta itd.

1.7 Klasifikacije

NACE Rev. 2

1.8 Frekvencija prikupljanja podataka

Godišnja.

1.9 Dinamika objavljivanja podataka

Dinamika objavljivanja podataka je godišnja. Podaci se dostavljaju Eurostat-u godišnje.

1.10 Metodologija –(link)

Metodologija za Istraživanje o kasnim usjevima, voća i grožđa dostupna je na web sajtu Zavoda za statistiku:

<http://monstat.org/cg/page.php?id=1042&pageid=62>

1.11 Bazni period

Nije relevantno.

1.12 Jedinica mjere

Podaci o površinama prikupljaju se u hektarima (ha) i kvadratnim metrima (m²), a podaci o proizvodnji prikupljaju se u kilogramima (kg).

1.13 Izvor podataka

Istraživanje se sprovodi izvještajnom metodom za poljoprivredna preduzeća i zemljoradničke zadruge. Podaci za porodična poljoprivredna gazdinstva od 2013. godine prikupljaju se metodom intervjua na uzorku od oko 5000 porodičnih poljoprivrednih gazdinstava.

2. Relevantnost - Korisnici podataka

2.1 Potrebe korisnika

Međunarodni korisnici:

- Eurostat;

- UN organizacije.

Nacionalni korisnici:

- Ministarstva i drugi organi javne uprave;

- studenti;

- istraživači;

- mediji.

2.2 Zadovoljstvo korisnika

U cilju utvrđivanja zadovoljstva korisnika kvalitetom podataka i utvrđivanjem njihovih potreba, Zavod za statistiku po prvi put sprovodi "Istraživanje o zadovoljstvu korisnika" u 2017. godini. Istraživanje je realizovano u periodu od 1. septembra do 20. oktobra. Link sa anketom je poslat svim korisnicima koji su u periodu od 2013. do 2017. godine poslali zahtjev za podacima na zvaničnu e-mail adresu. Pored toga, upitnik je postavljen na web stranici Zavoda za statistiku. U toku je obrada podataka dobijenih navedenim istraživanjem, dok ćemo konačne rezultate imati do kraja 2017. godine, kako za ukupno zadovoljstvo korisnika, tako i po oblastima.

3. Tačnost i pouzdanost

3.1 Tačnost - Opšta ocjena

Istraživanje o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa se sprovodi na bazi uzorka i podaci se dobijaju izvještajnom metodom pa su podložni uobičajenim vrstama greške u vezi sa tehnikom uzorkovanja, neuzorkovanim greškama, greškama prilikom obrade i neodgovora.

3.2 Uzoračka greška

Istraživanje o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa se sprovodi na bazi uzorka pa je logično da postoji greška prilikom nasumičnog uzorkovanja. Koeficijent varijacije je relativna mjera tačnosti ocjene podataka. Pored ove mjere računa se i donja i gornja granica intervala povjerenja.

Indikatori uzoračke greške

CV=0,98

3.3 Neuzoračka greška

Neuzoračke greške se vežu za ostale greške koje nisu vezane za uzorak. U neuzoračke greške spadaju: greška obuhvata, greška mjerenja, greška odaziva i greška obrade.

3.3.1 Greška obuhvata

Obzirom na vremensko kašnjenje između Popisa poljoprivrede 2010 i ankete može se očekivati da okvir uzorkovanja ne predstavlja cijelu populaciju i mogu se pojaviti problemi obuhvata. Greška obuhvata je razlika između populacije u okviru i ciljane populacije. U greške obuhvata spadaju: prekomjerni i nedovoljni obuhvat.

Indikator greške obuhvata

Nije dostupno.

3.3.2 Greška mjerenja

Eventualne greške mjerenja ispravljaju se na osnovu logičko-računskih kontrola. Pokušavamo je izbjeći obučavanjem anketara i kontrolora, kontrolnim podacima i validacijom procesa. Nakon unosa podataka, prema potrebi se provjeravaju i ispravljaju outlier vrijednosti varijabli.

Stopa neodaziva jedinica

Nije dostupno.

3.4 Sezonska prilagodavanja

Nije relevantno.

3.5 Revizija podataka

3.5.1 Politika revizije podataka

Zavod za statistiku je usvojio politiku revizije i ista je dostupna na web sajtu:

<http://www.monstat.org/cg/page.php?id=1493&pageid=1493>

3.5.2 Praksa revizije podataka

Preliminarni podaci Istraživanja o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa objavljeni su 28. avgusta 2017. godine, dok će konačni podaci biti objavljeni do kraja 2017. godine sa podacima Istraživanja o strukturi poljoprivrednih gazdinstava.

3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka

Preliminarni podaci Istraživanja o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa objavljeni su 28. avgusta 2017. godine, dok će konačni podaci biti objavljeni do kraja 2017. godine sa podacima Istraživanja o strukturi poljoprivrednih gazdinstava.

4. Pravovremenost i tačnost objave podataka

4.1 Pravovremenost

Shodno Godišnjem planu zvanične statistike i Kalendaru objavljivanja statističkih podataka, podaci Istraživanja o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa objavljuju se u junu tekuće godine za prethodnu godinu.

Vremenski jaz objave preliminarnih podataka

Indikator pravovremenosti objave preliminarnih podataka predstavlja vrijeme između datuma poslednjeg dana referentnog perioda i datuma objave prvih podataka. $T_1 = d_{\text{first}} - d_{\text{ref}}$; $T_1 = 9$

Vremenski jaz objave konačnih podataka

Konačni podaci Istraživanja o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa biće objavljeni do kraja 2017. godine sa podacima Istraživanja o strukturi poljoprivrednih gazdinstava. Iz tog razloga nije moguće izračunati indikator TP_2 .

4.2 Tačnost objave podataka

Shodno Kalendaru objavljivanja statističkih podataka, planirana objava podataka Istraživanja o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa bila je 1. juna 2017. godine. Međutim, iz tehničkih razloga, podaci su objavljeni 28. avgusta 2017. godine. Indikator tačnosti predstavlja vremensku razliku između stvarne objave podataka i planirane objave podataka. Može se izračunati po formuli: $P_3 = d_{\text{act}} - d_{\text{sch}}$

5. Dostupnost i jasnoća

5.1 Nazivi i link saopštenja u kojima se objavljuju podaci

Saopštenje za Istraživanje o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa objavljuje se godišnje shodno Kalendaru objavljivanja statističkih podataka: <http://www.monstat.org/cg/page.php?id=1350&pageid=62>

5.2 Nazivi i link ostalih publikacija u kojima se objavljuju podaci

Zavod za statistiku objavljuje sljedeće redovne publikacije:

1. Statistički Godišnjak,
2. Crna Gora u brojkama,

Sve publikacije koje objavljuje Zavod za statistiku dostupne su na sljedećem linku:

<http://monstat.org/cg/publikacije.php>

5.3 Dostupnost mikropodataka

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("*Sl.list Crne Gore*" br. 18/12) regulisana su pravila pod kojim spoljni korisnici mogu dobiti pristup individualnim podacima za potrebe istraživanja. Članom 58 definisane su vrste naučnih i istraživačkih organizacija koje mogu dobiti takve podatke. Davanje individualnih podataka bez identifikatora moguće je isključivo na pisani zahtjev naučno-istraživačkih ustanova, u svrhu obavljanja naučno-istraživačke djelatnosti, kao i međunarodnih statističkih organizacija i proizvođača statistike iz drugih država. Istraživački subjekt potpisuje Ugovor sa Zavodom za statistiku, kao i Izjavu o poštovanju principa povjerljivosti. Proizvođači zvanične statistike vode posebnu evidenciju o korisnicima i o svrsi za koju su statistički podaci dati na korišćenje.

6. Uporedivost

6.1 Prostorna uporedivost

Metodologija za Istraživanje o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa je usklađena sa EU Regulativom 543/2009, što omogućava uporedivost između zemalja.

6.2 Vremenska uporedivost

Podaci su uporedivi u potpunosti. Od 2014. godine umjesto istraživanja baziranih na procjenama uvedena su redovna godišnja istraživanja na bazi uzorka. U cilju dobijanja uporedivih podataka za period od 2007 - 2013. godine izvršen je preračun podataka o poljoprivrednim površinama i biljnoj proizvodnji.